

Vragen naar aanleiding van de bestuurlijke tweedaagse van de VNOG 2019

Tijdens informatiebijeenkomsten aan gemeenteraden en medewerkers van de VNOG zijn vragen gesteld. Deze zijn hieronder gerubriceerd en voorzien van een antwoord. De [samenvatting van de bestuurlijke tweedaagse](#) kunt u vinden op onze website.

Algemeen

1. Wat heeft het algemeen bestuur tijdens de tweedaagse besproken?

Het bestuur heeft besproken wat nodig is om ook in de toekomst een toekomstbestendige veiligheidsregio te realiseren. Daarvoor is het van belang om in te spelen op demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die van invloed zijn op hedendaagse en toekomstige veiligheidsrisico's van de regio. Gezien het beperkte budget van de VNOG moet duidelijk zijn waarop de VNOG zich richt. Meer inzet op preventie, compacte en slagvaardige posten met goed getrainde vrijwilligers en een versterkte informatievoorziening moeten leiden tot een solide veiligheidsregio voor de lange termijn.

De VNOG is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio, van Harderwijk tot Winterswijk.

De 22 burgemeesters die samen het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland vormen, hebben met elkaar besproken wat er nodig is om een toekomstbestendige veiligheidsregio te realiseren. Om ervoor te zorgen dat de VNOG zich ook toekomstbestendig ontwikkelt, heeft het bestuur hiervoor, tijdens de bestuurlijke tweedaagse in september 2019, de richting aangegeven.

Proces

2. Wat gebeurt er met de richtinggevende uitspraken van het bestuur?

Tijdens de bestuurlijke tweedaagse in september 2019 heeft het bestuur richtinggevende uitspraken gedaan. Deze uitspraken zijn toegelicht aan de gemeenteraden van de 22 deelnemende gemeentes aan de VNOG in drie bijeenkomsten.

De resultaten van de tweedaagse zijn uitgewerkt in een concept document 'Toekomstvisie en Opdrachten'. Dit document wordt besproken in de vergadering van het algemeen bestuur van 31 oktober. Tot aan 12 december kunnen de raden met hun burgemeester in gesprek en input meegeven over de Toekomstvisie en de Opdrachten. In het AB van 12 december vindt definitieve besluitvorming plaats over de Toekomstvisie en Opdrachten.

Vervolg

Op 12 december ligt ook de concept Kadernota 2021-2023 voor in het AB. Dat betekent dat de meerjarige (financiële) effecten van de Toekomstvisie nog niet in de concept Kadernota verwerkt kunnen worden. De concept Kadernota bevat onder andere wel:

- een verwijzing naar de Toekomstvisie en de Opdrachten.
- de financieel-technische uitgangspunten voor de komende begroting.
- waar mogelijk een eerste globale inzicht meerjarig.
- autonome ontwikkelingen voor 2021, die los staan v/d richtinggevende uitspraken.

De VNOG zal na de vaststelling op 12 december de Opdrachten uitvoeren. Daartoe worden ambtelijk Implementatieplannen opgesteld. Deze plannen bevatten ook de meerjarige doorrekening en planning, inclusief (financiële) effecten voor de komende jaren. Het streven is dat deze plannen begin 2020 klaar zijn, zodat zaken verwerkt kunnen worden in de concept Begroting 2021-2024 in april 2020.

Bestuurlijke besluitvormingstraject

- Het AB stelt op 12 december de Toekomstvisie en Opdrachten definitief vast.
- Het AB stelt op 12 december de concept Kadernota voorlopig vast. Dan gaat de Kadernota voor een reactie naar de raden. Deze stap is wettelijk niet verplicht maar een extra stap die de VNOG zet in het kader van betrokkenheid en transparantie.
- Het AB stelt in maart 2020 de Kadernota definitief vast, met inachtneming van de reacties van de raden. Daarna wordt de Kadernota gebruikt om de concept Begroting 2021 te maken. De doorrekening uit het Implementatieplan wordt ook in de begroting verwerkt.
- Het DB stelt in april 2020 de concept Begroting 2021 voorlopig vast. Daarna gaat de begroting voor een zienswijze naar de raden.
- Het AB stelt in juni 2020 de Begroting 2021 definitief vast, met inachtneming van de ingediende zienswijzen.

Resumé rol raden

- Tot 12 december: burgemeesters input meegeven over de Toekomstvisie en de Opdrachten die de burgemeesters kunnen gebruiken bij de definitieve besluitvorming in het AB van 12 december.
- Van 12 december tot maart 2020: een reactie geven op de concept Kadernota 2021-2024.
- Van 9 april 2020 tot begin juni: een formele zienswijze geven op de concept Begroting 2021-2024.

Gedurende de zienswijzenperiode kunnen de raden hun visie geven op de meerjarige (financiële) opbouw van de uitvoering van de Toekomstvisie en Opdrachten.

Benchmark

3. Kunt u de vergelijking tussen regio's en het gemeentefonds toelichten?

De gemeenten krijgen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds middelen om onder andere de kosten voor brandweer en rampenbestrijding te kunnen betalen. Aangezien het gaat om een algemene uitkering zijn gemeenten vrij om te kiezen waaraan zij deze middelen uitgeven, maar op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's moeten zij ook bijdragen aan de veiligheidsregio's.

Uit onderzoek van Cebeon in 2017 blijkt dat de bijdrage per inwoner aan de veiligheidsregio varieert van € 85 (Zuid-Holland Zuid) tot € 45 (Flevoland). De VNOG zit met € 50 per inwoner ruim onder het gemiddelde van € 60 per inwoner.

Op verzoek van het bestuur van de VNOG is, naast de Cebeon informatie, een vergelijking gemaakt tussen de gemeentelijke bijdragen aan de VNOG en de bijdrage die de gemeenten uit het gemeentefonds ontvangen voor het cluster openbare orde en veiligheid, subcluster brandweer en rampenbestrijding (meicirculaire 2019). Uit de meicirculaire 2019 blijkt dat de 22 gemeenten afgerond € 53 miljoen ontvangen voor het subcluster OOV/brandweer en rampenbestrijding. De gemeentelijke bijdrage aan de VNOG in 2019 bedraagt afgerond € 45 miljoen. Dit is inclusief de reparatie voor 2019 van € 4,5 miljoen.

Het verschil tussen € 53 miljoen en € 45 miljoen is € 8 miljoen (exclusief de reparatie bedraagt het verschil tussen gemeentefonds en bijdrage aan VNOG € 12,5 miljoen).

Gemeentelijk bijdragen aan VNOG 2019, incl. begrotingswijziging	Gemeentefonds 2019 meicirculaire, subcluster brandweer & rampenbestrijding	Vershil
45.000.000	53.000.000	8.000.000

Incidentbestrijding incl. brandweerondersteuning

4. Wat zijn de gevolgen van het nieuwe dekkings- en spreidingsplan?

Uitgangspunten van het nieuwe dekkings- en spreidingsplan zijn dat:

- minimaal 2 tankautospuitten binnen 15 minuten aanwezig kunnen zijn op de incidentlocatie voor de reguliere hulpverlening en brandbestrijding en
- minimaal 4 natuurbrandvoertuigen binnen 30 minuten aanwezig voor de bestrijding van een natuurbrand.

5. Wat betekent het afstoten van een TAS (tankautospuiter) of ander materieel voor een post?

Brandweezorg is een collectieve opgave voor de VNOG. Het bestuur wil een compacte en slagvaardige brandweerorganisatie. Minder, maar beter passend materieel met bijbehorend goed opgeleide en getrainde medewerkers moeten zorgen voor een optimale voorbereiding op de kernactiviteiten brand en hulpverlening. Het fijnmazige netwerk van de 56 brandweerposten en vrijwilligers vormen hiervoor de basis. De inzet is gericht op het versterken van vakbekwaamheid en professionaliteit van de (vrijwillige) medewerkers. Dat betekent dat je ervoor moet zorgen dat wat je vaak doet, goed doet. Daar wordt fors op geïnvesteerd.

De postcommandanten zijn gelet op hun expertise en ervaring betrokken bij de concept voorstellen die de directeur aan het bestuur heeft voorgelegd.

De dekking en spreiding blijft operationeel verantwoord als op termijn onderdelen materieel en materiaal worden afgestoten en worden uitgebreid met beter passend materieel. Met betrekking tot aanrijdroutes wordt gekeken welke post het eerst aanwezig kan zijn. De eerste TAS rijdt op tijd.

Als de richting die het bestuur nu heeft aangegeven wordt uitgevoerd, betekent dit dat de VNOG op termijn het volgende materieel zal afstoten. Dit materieel wordt dan verkocht. Het gaat om:

- 15 TS combivoertuigen
- 3 reserve TS-en met bemensing
- 4 natuurbrand/schuimblusvoertuigen
- 1 duikteam
- 9 WTS 500
- 10 WTS 1000/2500
- 5 hulpverleningsvoertuigen
- 9 vee-redtakels
- 7 oppervlaktereddingseenheden
- 3 eenheden GOE en BOE
- 5 schuimeenheden/aanhangsers

En op termijn wordt het materieel uitgebreid met:

- 6 basis TS-en
- 4 WTS 1500
- 9 specialistische natuurbrandvoertuigen
- 2 schuimblusvoertuigen

Momenteel wordt op verzoek van het bestuur nog een aantal zaken onderzocht: de plaatsing van (specialistische) natuurbrandvoertuigen, een extra check met de consequenties voor lokale risico objecten, de exacte toekomstbestendige locaties van de tweede tankautospuiter en grensoverschrijdende samenwerking (buurregio's en Duitsland, zo wordt bijvoorbeeld samen met de burens gekeken of de dekking en spreiding conform

het basisscenario niet tot problemen leidt). De resultaten van deze onderzoeken worden verwerkt in het voorstel dat op 12 december voorligt aan het algemeen bestuur.

6. Als er op een post een TAS minder is, raken we dan ook vrijwilligers kwijt?

Het aantal vrijwilligers op een brandweerpost is mede gebaseerd op het aantal beschikbare materieel. Minder wagens betekent automatisch dat er ook minder mensen nodig zijn. Er worden echter geen vrijwilligers ontslagen, dit zal gaan via natuurlijk verloop. Minder materieel betekent niet dat er minder slagkracht is of dat de veiligheid in het geding is.

7. Is ook overwogen om meer posten te sluiten?

Ja, er is gekeken wat noodzakelijk en wenselijk is. Uit onderzoek blijkt echter dat de regio dan te kwetsbaar wordt. De VNOG heeft relatief weinig kazernes per tien km². Alleen in het geval van Gendringen/Silvolde en Apeldoorn wordt nader onderzoek gedaan.

8. Is er overleg met andere veiligheidsregio's als de VNOG besluit te wijzigen in materieel?

Ja, met andere veiligheidsregio's en met Duitsland.

9. Wordt eerstelijns burgerhulpverlening ingezet?

Er zijn individuele initiatieven bij gemeenten, maar dit is momenteel niet vanuit de VNOG gecoördineerd. In de toekomst wordt gekeken welke rol de VNOG hierin heeft/neemt. Dit geldt tevens voor de afdelingen risicobeheersing en GHOR.

Vrijwilligers

10. Hoe blijven de vrijwilligers gemotiveerd? Hoe zorgen we voor voldoende en goed gemotiveerde vrijwilligers?

Het bestuur hecht veel waarde aan vrijwilligheid en vindt het belangrijk de vrijwilligers goed te faciliteren in hun taak. Voorgesteld is om de opkomstvergoeding bij te stellen naar een half uur. Het bestuur heeft dit niet overgenomen. Wel heeft het bestuur de directeur de opdracht gegeven om nadrukkelijker te sturen op de opkomst (niet meer opkomst dan nodig) en tijdige afschaling.

De vrijwilligers zullen meer gaan oefenen wat ze vaak doen. Daarbij is de inzet gericht op het versterken van vakbekwaamheid en professionaliteit. Dat betekent dat je ervoor moet zorgen dat wat je vaak doet, goed doet. Daar wordt op geïnvesteerd.

Ook wordt ingezet op variabele voertuigbezetting. Daar waar het incident dit toelaat – bepaald door de bevelvoerder – wordt met vier personen uitgerukt. Deze maatregelen dienen ervoor te zorgen dat vrijwilligers, en hun werkgevers, zo min mogelijk (onnodig) belast worden en gemotiveerd blijven.

De insteek van het bestuur is om binnen de VNOG medewerkers voor dezelfde werkzaamheden gelijk te vergoeden. Het bestuur heeft voor de vergoeding bevelvoerder van dienst, die op enkele posten wordt gehanteerd en op andere niet, gevraagd om te onderzoeken wat de gevolgen van afschaffing zijn.

11. Is het beter om de werkgever van de vrijwilliger te vergoeden in plaats van de vrijwilliger zelf?

Dit systeem wordt in Duitsland gehanteerd, maar is heel ingewikkeld. Een gesprek hierover zou landelijk gevoerd kunnen worden in het veiligheidsberaad.

12. Hoe gaan we om met de recente Europese uitspraak inzake vrijwilligheid en de WNRA (wet normalisering rechtspositie ambtenaren)?

Europese wetgeving schrijft voor dat vrijwilligers betaald moeten worden als beroeps. Als de VNOG moet stoppen met het systeem van vrijwilligheid dan zijn de consequenties groot. Zowel qua financiën als de slagkracht van de brandweer. Dit mag niet gebeuren. Voor de VNOG staat het waarborgen van de veiligheid voor nu en in de toekomst centraal. Concreet is over de consequenties echter nog niet veel te zeggen omdat een adviescommissie in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad bezig is om de consequenties te duiden en eventuele oplossingen aan te dragen.

13. Is het systeem met vrijwilligers op termijn houdbaar?

Ja. Wel is het zo dat 'de vrijwilliger' verandert en daarop dient te worden ingespeeld. Zo blijft de gemiddelde vrijwilliger nu korter bij de brandweer dan in het verleden (verhuizen, werk etc.). In onze regio zien we vergrijzing onder de vrijwilligers, dus blijven werven is noodzakelijk. Ook wordt gekeken hoe vrijwilligers sneller kunnen instromen. Algemene informatie is te vinden op www.brandweernederland.nl

Duiken

14. Heeft brandweerdruiken zin?

De insteek van de VNOG is het redden van mens en dier. In de praktijk blijkt dat het daadwerkelijk in veiligheid brengen van mens en dier sporadisch lukt. De duiktaak is een zware belasting voor een vrijwillige post vanwege de mate van geoefendheid en de hoge eisen van o.a. de Arbeidsinspectie. In enkele gevallen lukt het echter wel om mensen of dieren te redden. Bovendien heeft de aanwezigheid van een duikteam een belangrijke ondersteunende functie, bijvoorbeeld ten behoeve van de familieleden.

15. Hebben we iets aan Zwolle, qua duiken?

Ja, het komt voor dat o.a. het duikteam van Zwolle uitrukt of assisteert in Noord- en Oost-Gelderland. De duikteams van de VNOG rukken uit / assisteren overigens ook in Flevoland en in IJsselland.

GHOR

16. Kijkt de GHOR bij hulpverlening ook grensoverschrijdend?

Ja, de GHOR werkt Euregionaal samen in een netwerk acute zorg.

17. Heeft de GHOR connecties met het calamiteitenhospitaal?

Ja, van deze landelijke voorziening/faciliteit in Utrecht kan de GHOR gebruik maken, maar het is een behoorlijke afstand.

18. Zet de GHOR eerstelijns burgerhulpverlening in?

De GHOR sluit aan bij bestaande initiatieven van partners en gemeenten en initieert als het mogelijk is zelf initiatieven, zoals Hartveilig wonen en HartslagNu. Voor de toekomst wordt onderzocht hoe burgerhulpverlening kan worden versterkt.

Overige vragen

19. Spelen we in op de komst (uitbreiding) van vluchthaven Lelystad?

Nee, net als elke andere vluchthaven is Lelystad zelf verantwoordelijk voor de (brand)veiligheid. Luchthavens en de grotere industrieën beschikken over een eigen bedrijfsbrandweer.

20. Kan er per gemeente maatwerk geleverd worden door de VNOG?

Nee, de veiligheidsregio is een gemeenschappelijk regeling, er wordt een keuze gemaakt voor het gehele collectief. Het is een operationele organisatie, die bij een crisissituatie of ramp nu en in de toekomst garant staat voor professionele hulpverlening aan de inwoners en bezoekers van de regio, van Harderwijk tot Winterswijk.